SKATTENYTT

OFFICIELLT ORGAN FÖR TAXERINGSNÄMNDSORDFÖRANDENAS RIKSFÖRBUND

DISTRIBUTÖR AV MEDDELANDEN FRÅN RIKSSKATTENÄMNDEN Nr 8 1970

Skattereformen i riksdagen

Av rättschefen Gösta Ekman

De tre propositioner till 1970 års vårriksdag som tillsammans utgör årets skattepaket, nämligen nr 49 (villaschablonen), nr 70 (inkomstbeskattningen i övrigt) och nr 71 (kapitalskatterna), har numera passerat riksdagen och det finns anledning att komplettera den redogörelse för propositionerna som tidigare i år lämnats i denna tidskrift (häfte 5 sid. 195 ff) med riksdagens beslut.

Villaschablonen

Prop. 49 antogs helt oförändrad av riksdagen efter tillstyrkan av bevillningsutskottet (BeU) i betänkande 34. Detta innebär att inkomst av villafastighet fr. o. m. innevarande beskattningsår (1971 års taxering) beräknas till 2 % av den del av 1970 års taxeringsvärde som understiger 150.000 kr., 4 % av den del av taxeringsvärdet som ligger mellan 150.000 och 225.000 kr. och 8 % av överskjutande del. Vidare medges extra avdrag med högst 500 kr. i stället för tidigare 200 kr. Avdraget behåller i övrigt sin konstruktion vilket innebär att endast villaägare som är mantalsskriven på fastigheten för inkomståret eller taxeringsåret kan få avdraget.

En reflexion som man gör efter ett studium av motionerna i ämnet är att det knappast står någon politisk strid om själva metoden. För nedtecknaren av dessa rader är detta inte överraskande. I en uppsats i denna tidskrift 1967 häfte nr 6—7 sid. 277 sökte jag visa att redan det ursprungliga beslutet om en differentierad villabeskattning uppbars av en långt större majoritet i riksdagen än som kom till formellt uttryck.

Det kan vidare konstateras att inga direkta motionsyrkanden om en radikal skärpning av villaschablonen förelåg. De i den allmänna debatten höjda rösterna för att man borde beskära rätten till avdrag för gäldränta har således inte vunnit gehör. Yrkanden från kommunistiskt håll om att endast ränta på kapitalskulder upp till 100.000 kr. skulle vara avdragsgill avvisades av riksdagen (BeU 1970: 40).

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-13 01:31:29

I sammanhanget kan nämnas att regeringens ställningstagande i glädränteavdragsfrågan kommit till klart uttryck i direktiven till utredningen om beskattning av bostadsföreningar och deras medlemmar. Utredningen skall nämligen grunda sina överväganden, som givetvis måste göras med villaschablonen som bakgrund, på att avdragsrätten för gäldränta inte kommer att begränsas.

Den nya lagtexten finns i SFS 93.

Inkomstbeskattningen i övrigt

Förslagen i prop. 70 (BeU bet. 40) godtogs i allt väsentligt av riksdagen. Några sakliga ändringar av detaljnatur skedde dock och vidare vissa mer redaktionella justeringar i lagtexten. Den viktigaste sakändringen gäller fosterbarnens ställning i beskattningshänseende. I propositionen hade föreslagits att fosterbarn, för vilket fosterlega eller annan ersättning än barnbidrag och bidragsförskott inte utgår, skulle jämställas med eget barn. Konsekvensen härav skulle bli att skattskyldigs rätt till förvärvsavdrag för fosterbarn gjordes beroende av om ersättning utgick med anledning av fosterförhållandet. Även ersättningens natur fick betydelse. Detta fann utskottet mindre tillfredsställande och föreslog att villkoret togs bort vilket också blev riksdagens beslut. Fosterbarn likställs således generellt med egna barn i det nya skattesystemet genom ändring av 65 § KL. För att undvika att fosterbarn anses hemmavarande hos flera skattskyldiga, t. ex. både naturliga föräldrar och fosterföräldrar, lämnar utskottet som utgår från att fosterbarn vistas hos fosterföräldrarna så lång tid att det blir mantalsskrivet hos dem, anvisningen att mantalsskrivningen är avgörande för t. ex. rätten till förvärvsavdrag.

Beträffande kommunalskatteavdragen gjorde riksdagen två förtydliganden. Det ena avser övergångsbestämmelserna till förordningen om statlig inkomstskatt (Si) och syftar till att medge avdragsrätt för kommunalskatt som efter den 1 januari 1971 påförs som tillkommande skatt på grund av 1970 eller tidigare års taxering eller på grund av eftertaxering för samma år. Likaså gjordes en ändring i förlustutjämningsförordningen för att säkerställa att schabloniserat kommunalskatteavdrag inte får inräknas i förlustavdrag som utnyttjas vid 1972 eller senare års taxering.

Övriga ändringar i riksdagen av inkomstbeskattningen inskränker sig till redaktionella justeringar av 48 § 2 mom. och 3 mom. KL, av anvisningarna till 60 § samt av 11 § Si. I anvisningarna till 50 § KL punkt 2 togs en förra året insatt bestämmelse om behandlingen av livränta till folkpensionär enligt 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring bort.

I fråga om mervärdeskatten flyttade riksdagen ikraftträdandet av den ändrade regeln i 15 § och dess anvisningar om rätt till avdrag för kundförluster och rabattförmåner från föreslagna 1 januari 1971 till den 1 juli 1970. Bakgrunden till den nya bestämmelsen här är att en tidigare gällande lägre skattesats i vissa fall ger omotiverade förmåner efter en höjning. Utskottet åberopade på denna punkt att riksdagen redan fattat beslut om höjd mervärdeskatt på vissa kapitalvaror. Detta gjorde det angeläget med ett skyndsamt ikraftträdande av den nya bestämmel-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-13 01:31:29

sen som innebär att korrigering för kundförluster och vissa rabatter får göras endast med ett mot den erlagda skatten svarande belopp.

De ändrade författningarna har utfärdats i SFS 162—169.

Kapitalskatterna

Beträffande förmögenhetsbeskattningen gjorde riksdagen en ändring som har betydelse redan fr. o. m. 1971 års taxering. Den gäller tröskeln som uppkommer genom att den nya skattepliktsgränsen, 150.000 kr., tillämpas redan då men i den gamla förmögenhetsskatteskalan. Propositionen hade här en regel om att skatten inte fick överstiga en tiondel av skillnaden mellan den beskattningsbara förmögenheten och 150.000 kr. Förslaget innebar att skatt enligt skalan, dvs. med 450 kr., skulle utgå redan vid en beskattningsbar förmögenhet av 155.000 kr. BeU ansåg detta vara för hårt och förordade en mjukare regel, som riksdagen antog, nämligen en tjugofemtedelsregel. Man är med en sådan regel "i kapp" skalan vid en beskattningsbar förmögenhet av ca 163.000 kr. som belastas med en skatt av 530 kr.

I bestämmelserna som reglerar vissa familjeföretags förmögenhets- och arvsbeskattning gjorde riksdagen åtskilliga ändringar. BeU anför att ändringarna skett i förtydligande syfte och att de huvudsakligen är av redaktionell natur.

De nya bestämmelserna finns i SFS 170—174.

Rättelse

I min inledningsvis omnämnda artikel i Skattenytt tidigare i år har tyvärr insmugit sig ett fel på sid. 203 där det vid beskrivning av den statliga inkomstskatteskalan påstås att avtrappning av grundavdraget gäller för *beskattningsbara* inkomster över 30.000 kr., vilket givetvis är fel. Dess bättre står det rätta på andra håll i artikeln, bl. a. på sid. 201, nämligen att avtrappning börjar när den *taxerade* inkomsten överstiger 30.000 kr. Felet har välvilligt påpekats av en göteborgsläsare.

Samme person gör gällande att jag genom mina yttranden på sid. 203 om skatteskalan påstått att *marginalskatten* är 28 % i det inkomstläge som nyss berördes. Som framgår av rubriken överst på sidan beskriver jag bara skatteskalans utseende (i stället för att belasta framställningen med ytterligare en tabell) och de 28 % försvarar sin plats i denna beskrivning. Beträffande marginalskatten gör den nyssnämnde läsaren i fortsättningen följande intressanta reflexion.

"Om inkomsten — oavsett var avtrappningen börjar — ökar med 1.000 kr. från avtrappningspunkten, avtrappas grundavdraget med 20 % härav = 200 kr., dvs. 200 kr. mer beskattas. En löneökning om 1.000 kr blir alltså beskattad som om den vore 1.200 kr. 28 % härå är 336 kr. och 20 % kommunalskatt på 1.200 är 240 kr., dvs. totalt 576 kr. eller 57,6 %, och då har ändå icke hänsyn tagits till folkpensionsavgiftens 5 %."

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-13 01:31:29